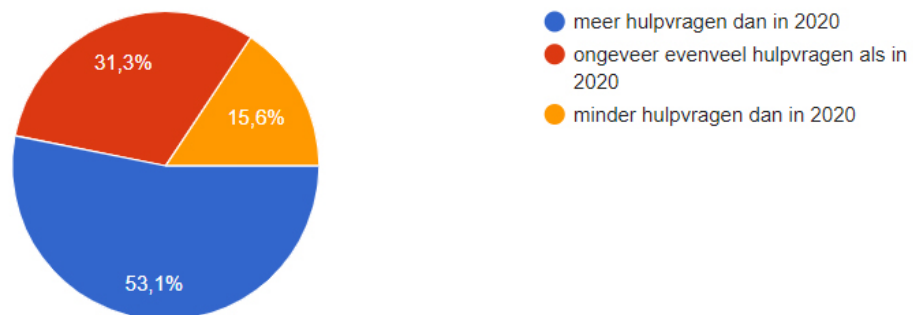

Persbericht - 21/1/2022

Rechten van mensen in armoede steeds meer onder druk

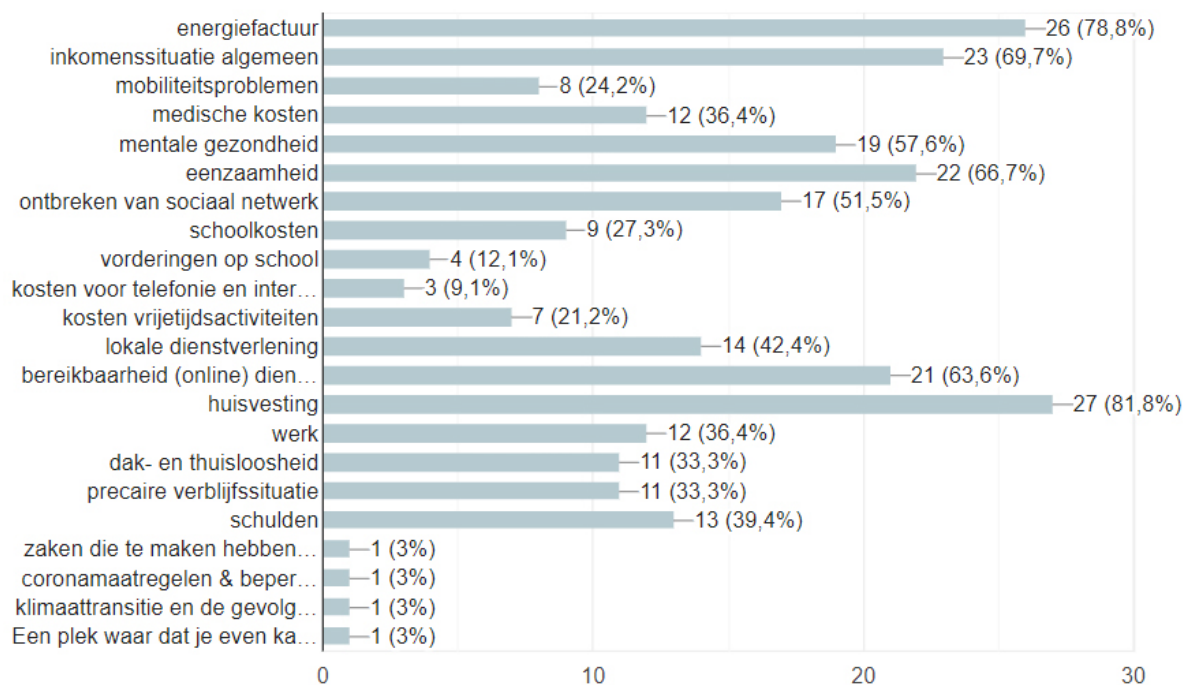
Het Netwerk tegen Armoede blikt jaarlijks terug op de opvallendste ontwikkelingen en trends in de verenigingen waar armen het woord nemen. 33 van de 57 verenigingen in Vlaanderen en Brussel namen deel aan de bevraging over 2021. Het was opnieuw een uitdagend jaar. Ook in 2021 bleven de hulpvragen pieken bij de verenigingen, en die waren al veel hoger in 2020. Voor 2021 zegt nog eens de helft van de respondenten meer hulpvragen te krijgen. De vragen gingen vooral over de coronacrisis, noodhulp, psychische hulpverlening, huisvesting, energie ... Gelukkig konden de verenigingen hun deuren terug meer openen en werkten ze ook meer outreachend. Mensen in armoede maakten zich het meeste zorgen over hun huisvesting, energiefactuur, gebrek aan inkomen, eenzaamheid en bereikbaarheid van (online) diensten.

Grafiek: Hoeveel hulpvragen van mensen in armoede kreeg jouw vereniging het afgelopen jaar?

Huisvesting en hoge energieprijzen baren mensen in armoede grote zorgen

De verenigingen konden terug meer bezoekers ontvangen in 2021 en zo de vinger aan de pols houden over hun bezorgdheden en problemen. Mensen in armoede maakten zich het meeste zorgen over hun huisvesting en energiefactuur. Deze nemen ook de grootste hap uit het budget. De energieprijzen bereiken enorme hoogtes en voorlopig is er geen zicht op verlenging van de tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief voor energie na 31/3. Daarnaast blijft de inkomenssituatie van heel wat mensen precair, zeker door de stijgende prijzen voor basisbehoeften. Ook het gevoel van eenzaamheid blijft hoog en hun mentale gezondheid precair. De beperking in sociale contacten en de coronamaatregelen zijn daar uiteraard de grootste oorzaken van. De hulp- en dienstverlening blijft moeilijk bereikbaar en verloopt nog steeds vooral op afspraak of online. Daardoor blijven de drempels hoog en gaan heel wat mensen te rade bij onze verenigingen in de hoop daar sneller geholpen te worden.

Grafiek: Waarover maken mensen in armoede zich momenteel het meeste zorgen?

De nood aan structurele maatregelen was nooit zo groot

Jaarlijks vraagt het Netwerk tegen Armoede aan de verenigingen om hun wensen en aanbevelingen voor de verschillende overheden in ons land op te stellen. De vraag naar structurele maatregelen na de coronacrisis is actueler dan ooit. “Het belang van een sterke en toegankelijke gezondheidszorg, een betaalbare en leefbare woonst, betaalbare energiefacturen, maar ook inkomensbeschermende maatregelen ... werden nog pertinenter door de coronacrisis. Mensen moesten immers veel meer thuis blijven en telewerken en tegelijkertijd kwamen vele jobs op de helling te staan. De tijdelijke steunmaatregelen blijven onvoldoende om armoede structureel weg te werken” aldus algemeen coördinator Heidi Degerickx. De gevolgen van de crisis en de steeds hogere prijzen voor basisbehoeften en energie zijn nog niet helemaal zichtbaar. De verenigingen trekken niet alleen aan de alarmbel in verband met hun bezoekers, de mensen in armoede. De werking en de veerkracht van zowel personeel als vrijwilligers komen eveneens meer onder druk te staan. De noden zijn zeer hoog, de verhalen schrijnend en de onzekerheid en angsten pieken.

Leg de schuld niet bij mensen in armoede zelf

Samen met de verenigingen stelt het Netwerk tegen Armoede vast dat de toon bij beleidsmakers evenals in de publieke opinie opnieuw verhardt: de schuld van een maatschappelijk probleem zoals armoede wordt steeds explicieter opnieuw bij mensen in armoede zelf gelegd. Getuige daarvan onder meer de strengere voorwaarden voor de rechten van mensen in armoede in de Vlaamse Sociale Bescherming, de voorstellen voor verplichte gemeenschapsdienst, de activering van langdurig chronisch zieken en het criterium van de lokale binding, taalvereisten enz. bij de toewijzing van een sociale woning. Daardoor komen de rechten van mensen in armoede steeds meer onder druk te staan.

Meer aandacht voor armoede

De coronacrisis en de overstromingen in juli 2021 hebben de aandacht voor mensen in armoede en bewustwording van de armoedeproblematiek verhoogd. Dat heeft gezorgd voor een verhoogde warme solidariteit bij burgers. De keerzijde is dat de werking van de verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen vaak verengd wordt tot het leveren van (nood)hulp en concrete dienstverlenende taken. Zo kwam tijdens de coronacrisis zeker hun kerntaak in het gedrang, namelijk de structurele strijd tegen armoede en de participatie van mensen in armoede aan het armoedebeleid.

Groot verschil in armoedebeleid en versnippering

De verenigingen zien tot slot grote verschillen in aanpak van steden en gemeenten doordat het armoedebeleid meer en meer versnipperd is. “Het kan niet zijn dat de mate waarin je geholpen wordt of je grondrechten gegarandeerd worden toevallig afhangen van je woonplaats. Het armoedebeleid zou in heel Vlaanderen een brede sokkel van (de toegang tot) grondrechten moeten garanderen. We verwachten van de Vlaamse Regering structurele maatregelen op het vlak van inkomen, wonen, werk, onderwijs op Vlaams niveau. Flankerende maatregelen kunnen dan idealiter meer naargelang de noden en samenstelling van steden en gemeenten op lokaal niveau. Nu stellen onze verenigingen vast dat er té weinig aandacht is voor een structurele aanpak van armoede en dat de rechten van mensen in armoede onder druk komen te staan’, aldus nog Heidi Degerickx.

Nieuwjaarswensen voor 2022 van de verenigingen voor de (lokale) overheden

De verenigingen formuleerden voor de overheden verschillende maatregelen en wensen:

- Vlaamse Regering: meer betaalbare (sociale) woningen en een lagere energiefactuur, een maximumfactuur in het secundair onderwijs en digitalisering op maat van alle leerlingen, erkenning van de competenties en vaardigheden van kwetsbare mensen, een hogere sociale toeslag in het Groeipakket om de strijd tegen kinderarmoede te versterken, meer integrale hulpverlening op maat van kwetsbare gezinnen met een complexe armoedeproblematiek, meer waardering van participatie van mensen in armoede en het invoeren van armoedetoetsen bij nieuwe beleidsplannen.
- Federale regering: automatische rechtentoekenning in zoveel mogelijk levensdomeinen, zeker voor het waarborgen van de sociale verzekeringen, de laagste inkomens optrekken tot boven de armoedegrens, de hervorming van de collectieve schuldenregeling om een menswaardig leefgeld te garanderen, inzetten op het bestrijden van klimaatarmoede en het garanderen van een sociaal rechtvaardige klimaattransitie en een correct, duidelijk en menselijk migratiebeleid.
- Brusselse regering: meer betaalbare (sociale) woningen in de hoofdstad, betere ondersteuning en opvolging voor de meest kwetsbare mensen in de samenleving (vb. dak-en thuislozen, mensen zonder papieren ...), meer inzetten op het dichten van de digitale kloof en toegankelijker maken van de (eerstelijns)dienstverlening.
- Lokale besturen: laagdrempeliger en toegankelijker dienstverlening, meer integraal zorgaanbod met 1 vast aanspreekpunt, lokale armoedetoets voor beleidsplannen, blijven inzetten op participatie van mensen in armoede en hun lokale verenigingen, inzetten op de strijd tegen eenzaamheid en isolement, werk maken van een armoedebewust beleid en lokaal armoedeplan samen met verenigingen.